

Делія О.В.

Полтавський кооперативний коледж

Делія М.Р.

Полтавський університет економіки і торгівлі

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ І ПІДХОДИ ВРАХУВАННЯ СКЛАДНИКІВ СЕРЕДОВИЩА У ВИРОБЛЕННІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Враховуючи необхідність адаптації держави як до зазначених глобальних, так і внутрішніх ризиків, запропоновано концепцію вироблення державної політики в Україні в умовах сучасного суспільного середовища на засадах ризик-менеджменту, що передбачає: безперервне державне управління; безстроковий та випереджальний характер процесів розуміння, оцінювання, моніторингу та протистояння ризикам; ефективне використання суспільних ресурсів; постійне прогнозування наслідків реалізації політики; розроблення інструментарію реагування та ухвалення оперативних рішень; включення процедур управління ризиками у вироблення політичних рішень. Для впровадження ризик-менеджменту в процес вироблення державної політики пропонується підхід, що передбачає включення завдань та методів ризик-менеджменту в кожний з основних етапів зазначеного процесу. Показано, що практичні механізми вироблення та реалізації державної політики в Україні встановлені у низці нормативно-правових актів. На основі аналізу змісту зазначених документів та практики їх розроблення виділено наступні проблеми з точки зору врахування умов, обставин, чинників суспільного середовища при виробленні та реалізації державної політики в Україні.

Для вирішення виділених проблем розроблено загальну матрицю характеристик середовища державної політики, в якій повна структура зазначеного середовища представлена у вигляді низки груп фізичних, політичних, державно-управлінських, економічних, соціальних, гуманітарних, інформаційних характеристик макросередовища, а також глобальних економічних, політичних та соціогуманітарних характеристик мегасередовища. Доведено, що суспільне середовище державної політики не можна розглядати лише як сукупність деперсоніфікованих явищ, що справляють впливи на неї. Іншою більш важливою складовою цього середовища є люди, об'єднані у певні інститути, сукупність яких утворює інституційне суспільне середовище державної політики.

Ключові слова: державна політика, державне управління, середовище, ризик-менеджмент, стратегія, прогноз.

Постановка проблеми. Вітчизняні дослідники визначають державну політику як напрям дій або утримання від них, обраний органами державної влади для розв'язування певної проблеми або сукупності взаємопов'язаних проблем [1, с. 122]. Вироблення державної політики тлумачать як сукупність стадій, факторів, умов, діяльності суб'єктів політики та груп впливу в процесі вибору стратегічних цілей, а також їх закріплення у відповідних документах (законах, програмах, доктринах тощо). При цьому до найбільш важливих характеристик державної політики відносять реагування на зміни, що відбуваються в суспільстві та державі. Отже, основою цілепокладання є суспільні проблеми, формування яких визначальним чином зумовлюється характеристиками середовища, яке оточує і впли-

ває на органи державної влади. За визначенням В. Данна, «середовище політики, що представляє собою специфічний контекст, у якому відбуваються події, які оточують проблему політики, впливає на стейкхолдерів і програми державної політики й, у свою чергу, зазнає зворотного впливу» [2, с. 93]. Як зазначають О. Кілієвич та В. Тертичка, змінні середовища системно впливають на результати і наслідки державної політики [3, с. 9].

Середовище державної політики, з одного боку, чинить визначальний вплив на державну політику, а з другого боку, зазнає відповідних змін внаслідок її цілеспрямованої дії. Визначальним, системоутворюючим компонентом середовища державної політики є люди, які формують відповідний суспільний простір. Підґрунтям взаємодії

державної політики і суспільного середовища є суб'єкт-об'єктні і суб'єкт-суб'єктні відносини, які присутні у практичних механізмах вироблення та реалізації державної політики в Україні, що зумовлює поглиблений аналіз проблем та визначення підходів щодо їх вирішення.

Враховуючи багатомірність викликів, що виникають у процесі формування та реалізації державної політики під впливом дедалі більших і диверсифікованих факторів та елементів, не слід недооцінювати той факт, що вплив сучасних глобальних викликів, ризиків і трендів може бути різноспрямованим. Деякі можуть спричинити певні ризики та загрози для держави, наприклад, провокувати погіршення її соціально-економічного стану, інші можуть створювати додаткові можливості, призводити до нейтральних чи позитивних результатів. Таким чином екзистенційними питаннями сучасної держави постають компетенції випереджального реагування, що включають не тільки вміння контролювати перманентно рухливий порядок денний, виклики та ризики, але і здатність каналізувати розвиток публічного дискурсу, визначаючи для себе найбільш сприятливі шляхи відходу та збереження периметра необхідної неопублічної площини [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання середовища державної політики, впливу окремих його складників на державно-політичний процес стали предметом наукового аналізу у працях вітчизняних дослідників – В. Тертички, В. Кілієвича, які дослідили моделі взаємодії суспільно-політичного середовища із державно-політичним процесом; А. Сельського, у ґрунтовній розвідці якого досліджена роль середовища у запровадженні механізмів державного управління в управлінську діяльність [5]. Проблематика середовища як категорії системного аналізу державної політики постають у центрі дослідницької оптики ряду зарубіжних науковців – Т. Дай, Дж. Андерсон [6]. Попри здійснене обґрунтування проблематики середовища державної політики у працях зазначених авторитетних науковців та їх вагомий внесок у аналіз процесу вироблення державної політики, слід зауважити, що у вітчизняному публічно-управлінському науковому дискурсі спеціальні дослідження, присвячені перспективним напрямкам та підходам врахування складників середовища у процесі вироблення державної політики в Україні, є поодинокими.

Метою статті є систематизація характеристик середовища державної політики та дослідження

практичних підходів щодо врахування складників середовища у виробленні державної політики.

Виклад основного матеріалу. Аналіз чинної системи прогнозних і програмних документів щодо державної політики в Україні дозволив упорядкувати останні у цільові групи, які містять:

- прогнози економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період (на 5 років), на наступний та два подальші роки (загалом на 3 роки), на короткостроковий період (на 1 рік);

- прогнози розвитку окремих галузей економіки, економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим та областей на середньостроковий період (на 5 років);

- Програму діяльності Кабінету Міністрів України (на період діяльності уряду);

- Державну стратегію регіонального розвитку України (на 7 років);

- стратегії розвитку окремих сфер суспільства (на різний період);

- концепції державної політики (на різний період);

- регіональні стратегії розвитку (на 7 років);

- загальнодержавні та інші державні цільові програми (на різний період).

Дослідження середовищного значення системи прогнозних і програмних документів для вироблення державної політики дозволяє виокремити низку проблемних питань:

- відсутність нормативних вимог щодо обов'язкового відображення в урядовій програмі діяльності повного спектру основних характеристик середовища державної політики. В результаті часто поза увагою уряду залишаються важливі напрями державної політики, такі як становлення середнього класу, участь громадян в управлінні, покращення демографічної ситуації тощо;

- конкуренція комплексних стратегічних документів щодо державної політики;

- відсутність єдиних вимог до відображення характеристик суспільного середовища у змісті комплексних прогнозних та стратегічних документів щодо державної політики;

- відсутність механізмів системного використання результатів прогнозів економічного і соціального розвитку при розробці стратегічних документів щодо державної політики;

- неузгодженість індикаторів досягнення цілей державної регіональної політики;

Для вирішення виділених проблем пропонується загальна матриця характеристик середовища державної політики (табл. 1).

На основі загальної матриці характеристик середовища державної політики пропонується єдиний підхід до розробки комплексних прогнозних та стратегічних документів, що передбачає:

– формування за єдиною структурою систем показників в комплексних загальнодержавних та регіональних прогнозах, а також систем цілей та індикаторів їх досягнення в Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, Державній стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегіях розвитку відповідно до повної сукупності груп середовищних характеристик зазначеної матриці з урахуванням специфіки кожного із зазначених документів;

– розширення змісту прогнозів економічного і соціального розвитку України, регіональних прогнозів економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим та областей з їх перетворенням на відповідні комплексні прогнози розвитку, що мають системно охоплювати характеристики не лише економічної та соціальної, але й всіх інших складових макро- та мегасередовища державної політики;

– обов’язкове використання показників загальнодержавних та регіональних прогнозів при виробленні систем індикаторів досягнення цілей від-

повідних стратегічних документів, наприклад, показників середньострокового прогнозу розвитку України – при розробці цільових індикаторів Програмі діяльності Кабінету Міністрів України;

– створення єдиної системи індикаторів досягнення цілей державної регіональної політики, зокрема, об’єднання двох видів моніторингу та оцінки результативності її реалізації;

– забезпечення відповідності прогнозних показників та цільових індикаторів вимогам вимірності та кількісної визначеності.

Вимірність означає можливість кількісного вимірювання певного показника (індикатора), а кількісна визначеність – встановлення його кількісного значення, що особливо важливо для стратегічних документів. Наприклад, індикатор «рівень комп’ютеризації закладів культури» не є вимірним, тоді як «кількість комп’ютерів з визначеними технічними характеристиками у закладах культури» – вимірним. Значення цільового індикатора, сформульоване як «збільшення кількості підключених до Інтернету закладів культури», не є кількісно визначеним, хоча сам індикатор є вимірним. Натомість, кількісно визначеним буде формулювання: «підключення до Інтернету 95% закладів культури».

Таблиця 1

Загальна матриця характеристик середовища державної політики

Група характеристик середовища	Основний зміст групи характеристик середовища
1	2
ФІЗИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	
Природно-кліматичні	Кліматичні умови, властиві території держави.
Природно-територіальні	Розміри та фізико-географічні характеристики території держави.
Природні ресурси	Запаси природних ресурсів, їх доступність, техніко-економічні характеристики, просторова організація, ступінь капіталізації та ін.
Екологічні	Забрудненість природного середовища, стан та використання природних ресурсів, природно-заповідний фонд, біологічне різноманіття тощо.
Чисельність населення	Наявне та постійне населення, його абсолютний приріст (скорочення), природний приріст (скорочення), сальдо міграції.
Демографічні структури	Статева та вікова структура населення, показники шлюбності і розлучуваності, сімейна структура населення, показники народжуваності, смертності й тривалості життя, територіального розміщення населення.
ПОЛІТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	
Інституційні	Політичні партії, суспільні рухи, громадські об’єднання, групи інтересів, лобістські структури, елітні групи та ін., способи їх формування та відтворення тощо.
Нормативні	Політичні цінності, принципи та норми політичної етики, домінуючі неформальні процедури прийняття політичних рішень, стереотипи та зразки політичної поведінки і т.д.
Комунікативні	Політичні традиції, звичаї, неформальні процедури, форми комунікацій при виробленні державної політики, механізми вираження та узгодження інтересів, відносини влади й опозиції, захист прав людини тощо.
Культурно-ідеологічні	Політична культура, електоральна поведінка, ідеологія, бачення майбутнього, авторитет та імідж політичних діячів і органів державної влади, довіра громадян до влади, особливості політичної активності населення та ін.

1	2
ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ	
Інституційні	Форма державного правління та державного устрою, політичний режим, структура системи органів державної влади, місцеве самоврядування, розподіл функцій у системі публічної влади, система державної служби, правоохоронна та судова система тощо.
Правові	Правові принципи, законодавство, правосуддя, правозастосування, правосвідомість, правова культура та ін.
Комунікативні	Взаємодія органів державної влади між собою, відносини держави та місцевого самоврядування, політико-адміністративні взаємовідносини, участь громадян в управлінні, процедури прийняття рішень.
Культурні	Традиції, цінності, символи, переконання, правила поведінки у органах державної влади, культура співпраці в середовищі державних службовців, корупція, взаємовідносини органів державної влади з громадянами та ін.
ЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	
Загальні макроекономічні	Рівень та якість життя (номінальний ВВП, реальний ВВП, особистий наявний дохід, середня заробітна плата, частка заробітної плати у ВВП, тощо), рівень інфляції, темпи зростання ВВП, темпи зростання промислового виробництва, індекс (темп росту) споживчих цін, дефіцит бюджету, державний (зовнішній і внутрішній) борг, експорт та імпорт і сальдо торгового балансу тощо.
Базові макроекономічні	Структура власності (частка державного і приватного секторів, монополізація і демонаполізація), рівень прямих і непрямих податків, їх структура, частка прибутку, що йде на сплату податків, темпи приросту грошової маси M0, M2, грошовий мультиплікатор, процентна і облікова ставки та ін.
Частинні виробничі	Індекс промислового виробництва, структура ВВП, обсяг виробленої та реалізованої продукції, валові і чисті інвестиції, роздрібний товарообіг, сальдо платіжного балансу, кількість неплатоспроможних підприємств і т.д.
Частинні інституційні	Кількість та структура суб'єктів господарювання (за видами економічної діяльності, регіонами, організаційно-правовими формами, розмірами, формами власності), кадровий склад підприємств, витрати на персонал, частка інноваційних підприємств, необоротні та оборотні активи, власний капітал та зобов'язання підприємств тощо.
СОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	
Тип суспільної системи	Ступінь суб'єктності суспільства, сприйняття ним влади та держави, домінуючі погляди людей на свої інтереси, можливості їх відстоювання у відносинах з державними інститутами, патерналістські очікування, здатність та джерела розвитку суспільної системи, рівень її стабільності.
Державні соціальні стандарти	Державні соціальні стандарти за напрямками: доходи населення; соціальне обслуговування; житлово-комунальне обслуговування; транспортне обслуговування та зв'язок; охорона здоров'я; забезпечення навчальними закладами; обслуговування закладами культури; обслуговування закладами фізичної культури та спорту; побутове обслуговування, торгівля та громадське харчування.
Соціальні підструктури суспільства	Національно-етнічна, соціально-демографічна, поселенська, соціально-класова, професійно-кваліфікаційна підструктури суспільства, їх динаміка, розподіл соціальних груп, які утворюють дані підструктури, за ступенем впливу на державну політику.
Соціальні інститути	Соціальні інститути спорідненості, політичні, економічні, соціальні, культурні та виховні, їх імідж та авторитет.
ГУМАНІТАРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	
Ціннісно-поведінкові	Система суспільних цінностей, суспільна мораль, релігія, суспільні традиції, національні архетипи.
Інституційні	Релігійно-конфесійна структура суспільства, його етнічні характеристики, особливості та рівень розвитку галузей освіти, науки, культури та мистецтва.
ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	
Інфраструктурні	Доступ до Інтернету, рівень комп'ютеризації, мобільний зв'язок, інформаційні системи та ресурси, інформаційні портали та веб-сайти державних органів тощо.
Технологічні	ІТ-продукти та послуги, штучний інтелект, системи підтримки прийняття рішень, телемедицина, дистанційне навчання, електронний документообіг, збереження та захист інформації і т.д.

1	2
Політико-ідеологічні	Національний інформаційний простір, інформаційний суверенітет, засоби масової інформації, аналітичні спільноти, інформаційна діяльність державних та недержавних суб'єктів, інформаційні впливи, регулювання інформаційного контенту тощо.
Соціально-комунікативні	Електронні послуги, доступ до публічної інформації, інформаційне наповнення веб-сайтів державних органів, електронна взаємодія, електронна демократія, соціальні мережі, цифрова грамотність населення та ін.
МЕГАСЕРЕДОВИЩЕ	
Глобальні економічні	Глобальні міжнародні економічні організації (МВФ, Світовий Банк, СОТ, ОЕСР і т.д.), регіональні економічні об'єднання (АСЕАН, МЕРКОСУР, БРІКС, НАФТА та ін.), ТНК, неформальні інститути глобального регулювання ("Група семи (G7)", "Група двадцяти (G20)" тощо), процеси глобальної економічної інтеграції, міжнародний поділ праці, глобальні економічні кризи та ін.
Глобальні політичні	Наднаціональні об'єднання політичного характеру (ЄС, Союз південноамериканських націй та ін.), військово-політичні блоки, системи колективної безпеки (Рада безпеки ООН, ОБСЄ та ін.), міжнародні неурядові організації політичної спрямованості (Amnesty International, Transparency International та ін.), обмеження національного суверенітету, світова політика, міжнародні політичні конфлікти тощо.
Глобальні соціогуманітарні	Міжнародні організації соціогуманітарної спрямованості (ЮНЕСКО, ВООЗ, ЮНІСЕФ та ін.), міжнародні конвенції, глобальні рухи, наприклад, екологічні, глобальні соціальні мережі, світові інтелектуальні спільноти, глобальні соціальні та гуманітарні проблеми і т.д.

Для реалізації описаного підходу пропонується також модель системи узгоджених стратегічних та прогнозних документів щодо державної політики, впровадження якої дозволить удосконалити наявну систему таких документів. Згідно з моделлю, головним державним стратегічним документом на середньостроковий період має стати Програма діяльності Кабінету Міністрів України.

Кожна загальнодержавна стратегія або концепція державної політики повинна спрямовуватися на реалізацію певної цілі урядової програми та охоплювати відповідну вузьку сферу суспільства, тоді як має бути припинена практика затвердження комплексних державних стратегій як, фактично, альтернатив урядовій програмі. Державна стратегія регіонального розвитку також повинна розроблятися на основі Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

Необхідно забезпечити обов'язкове використання результатів прогнозів при розробці відповідних стратегічних документів, зокрема, Прогнозу розвитку України на середньостроковий період – для урядової програми та Державної стратегії регіонального розвитку, Прогнозів розвитку окремих сфер суспільства на середньостроковий період – для загальнодержавних стратегій та концепцій державної політики, прогнозів розвитку регіонів на середньостроковий період – для регіональних стратегій розвитку. При цьому із системи прогнозних документів мають бути вилучені

загальнодержавні прогнози на короткостроковий період (1 рік), оскільки вони є складовою частиною прогнозів на наступний та два подальші роки. Разом з тим, потрібно налагодити практику регулярної розробки всіх видів прогнозів на середньостроковий період.

Практичне впровадження наведених пропозицій потребує внесення змін до законів України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» та «Про засади державної регіональної політики». Крім того, видається доцільним розробити і затвердити урядовою постановою Методичку розробки комплексних прогнозних та стратегічних документів щодо державної політики

Управління глобальними викликами та ризиками може бути найефективнішим за умови використання системного підходу в процесі формування та адаптації державної політики. Серед найвідоміших світових стандартів з управління ризиками в корпоративному секторі, які в тому чи іншому вигляді було застосовано в практиці державного управління зарубіжних країн, необхідно виділити такі: Британський «Стандарт з практики ризик-менеджменту»; Стандарт управління ризиками Австралії та Нової Зеландії; Канадський стандарт «Керівництво з управління ризиками для осіб, які приймають рішення»; Японський стандарт «Керівництво з розробки та впровадження системи управління ризиками»; Стандарт управління ризиками FERMA; Зведення

принципів ризик-менеджменту – розроблено Комітетом спонсорських організацій Комісії Тредвея спільно з компанією Price water house Coopers, COSO ERM, ERM COSO (Enterprise Risk Management – Integrated Framework Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), USA); Міжнародний стандарт ISO 31000 «Менеджмент ризиків. Принципи та керівні вказівки»; Стандарт управління ризиками (Великобританія); Базельські стандарти «Базель III: Міжнародні стандарти в галузі банківського регулювання та управління ризиками».

Пропонована концепція вироблення державної політики в Україні в умовах сучасного суспільного середовища на засадах ризик-менеджменту, метою якого є пошук та розробка оптимальних варіантів планів (програм), передбачає: безперервне державне управління; безстроковий та випереджальний характер процесів розуміння, оцінювання, моніторингу та протистояння ризикам; ефективне використання суспільних ресурсів; постійне прогнозування наслідків реалізації політики; розроблення інструментарію реагування та прийняття оперативних рішень; включення процедур управ-

ління ризиками у вироблення політичних рішень. До основних принципів вироблення державної політики на засадах ризик-менеджменту віднесено такі: стандартизація; моделювання; інформатизація.

Для впровадження ризик-менеджменту в процес вироблення державної політики пропонується підхід, що передбачає включення завдань та методів ризик-менеджменту в кожний з основних етапів зазначеного процесу (табл. 2). Зазначена концепція повинна сприяти стабільності, зростанню ефективності, обґрунтованості державних рішень, а також мінімізації суб’єктивного чинника в державному управлінні та негативного впливу наявних та потенційних викликів, ризиків, тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Комплексне дослідження характеристик середовища державної політики дозволило сформулювати концепцію вироблення державної політики в Україні в умовах сучасного суспільного середовища на засадах ризик-менеджменту. Для впровадження даної концепції запропоновано підхід, що передбачає включення завдань та методів ризик-менеджменту в кожний з основних етапів

Таблиця 2

Впровадження ризик-менеджменту в процес вироблення державної політики

Етап	Завдання та методи ризик-менеджменту	Результат
I етап - ініціювання політики та визначення стратегічних цілей держави	Завдання: ідентифікувати глобальні та внутрішні виклики, ризики та суспільні проблеми, описати фактори ризику, обрати пріоритети, ухвалити рішення щодо розробки політики з проблемами, формулювання напрямів та цілей політики, тощо. Інструментарій: методи мозкового штурму, анкетування, аудиту, інспектування, узагальнення, аналізу та синтезу, тощо.	Сформульовані пріоритетні виклики, ризики, проблеми, напрями та цілі, відповідні цільові установки для органів державної влади у формі державного політичного рішення.
II етап – розробка політики та прийняття рішень	Завдання: планування, нормування, методологічне керівництво, погодження та консультації, легітимація та виділення ресурсів на розробку та реалізацію політики, тощо. Інструментарій: SWOT-аналіз (предмет аналізу – сильні та слабкі сторони, можливості, загрози), PEST-аналіз (бізнес, політичний, економічний, соціальний, технологічний аналіз), PESTLE-аналіз (політичний, економічний, соціальний, технологічний, юридичний, екологічний аналіз), тощо.	Розроблена, узгоджена та затверджена державна політика
III етап – реалізація та моніторинг державної політики	Завдання: реалізація прийнятих рішень та програм, координація робочих планів, моніторинг та контроль реалізації планів, програм, рішень в цілому, аналіз та зниження операційних ризиків та ризиків функціонування, тощо. Інструментарій: сепаратний розгляд процесів, процес адміністрування, метод дослідження небезпек та функціонування HAZOP, метод аналізу видів та наслідків відмов FMEA, метод аналізу дерева несправності FTA, тощо.	Виявлені операційні та інші виклики, ризики та прорахунки
IV етап – оцінка та вдосконалення політики	Завдання: оцінка результатів та наслідків політики чи програми, коригування чи модернізація державної політики, тощо. Інструментарій: експертні методи оцінки, методи економічного, системного, історико-еволюційного, ретроспективного аналізу та узагальнення, тощо.	Модернізована державна політика

процесу вироблення державної політики та підхід до розробки комплексних прогнозних та стратегічних документів щодо державної політики в

Україні, що базується на використанні загальної матриці характеристик середовища державної політики.

Список літератури:

1. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. Т. 4: Галузеве управління. 2011. 648 с.
2. Данн В. Державна політика: вступ до аналізу: підручник / пер. з англ. Г.С. Краснокутського; наук. ред. М.О. Баймуратов. Одеса: АО БАХВА, 2005. 504 с.
3. Кілієвич О.І., Тертичка В.В. Державна політика: аналіз та механізми впровадження: консп. лекцій. Київ, 2007. 68 с. URL: http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1_Synopsis.pdf (дата звернення: 21.06.2022)
4. Harder R.A., Sevenans J., Van Aelst P. Intermedia agenda setting in the social media age: How traditional players dominate the news agenda in election times. *The International Journal of Press/Politics*. 2017. № 3. P. 275–293.
5. Сельський А.А. Середовище застосування стратегічного управління: формування державної політики. *Економіка та держава*. 2013. № 6. С. 119–122.
6. Дай Т. Основи державної політики / пер. з англ. Г.С. Краснокутського; наук. ред. З.В. Балабаєва. Одеса: АО БАХВА, 2005. 468 с.

Delia O.V., Delia M.R. PROSPECTIVE DIRECTIONS AND APPROACHES TO THE CONSIDERATION CONSTITUENTS OF THE ENVIRONMENT IN POLICY MAKING IN UKRAINE

Given the need for the state to adapt to both these global and internal risks, a concept is proposed for the development of policy making in Ukraine in the conditions of the modern public environment based on risk management, which provides for: continuous public administration; open and active processes for understanding, assessing, monitoring and confronting risks; efficient use of public resources; continuous forecasting of the consequences of policy implementation; development of means of response and prompt decision-making; inclusion of risk management procedures in the development of policy decisions. To implement risk management in the process of policy making, an approach is proposed that involves the inclusion of tasks and methods of risk management in each of the main stages of this process. It is shown that the practical mechanisms for the development and implementation of public policy in Ukraine are enshrined in a number of legal acts. Based on the analysis of the content of these documents and the practice of their development, problems were identified in terms of taking into account the conditions, circumstances and factors of the social environment in the development and implementation of public policy in Ukraine. To solve the identified problems, a general matrix of characteristics of the state policy environment is proposed, in which the complete structure of this environment is presented in the form of a number of groups of physical, political, state-administrative, economic, social, humanitarian, informational characteristics of the macroenvironment, as well as global economic, political and socio-humanitarian characteristics, megaenvironments.

It is proved that the public environment of state policy cannot be considered only as a set of impersonal phenomena that affect it. The most important component of this environment is people united in certain institutions, the totality of which forms the institutional public environment of public policy.

Key words: *public policy, public administration, environment, risk management, strategy, forecast.*